

Littafin Yowel da Ikilisiyar Adventist ta Rana ta Bakwai ta Laodikiya — Lamba ta Ashirin da Daya

Jeff Pippenger
2025-12-31

Lamba Ashirin da Daya

Kuma daga lokacin da za a kawar da hadaya ta kullum, kuma a kafa kazamar abu mai haddasa kufai, za a yi kwanaki dubu daya da dari biyu da casa'in. Daniyel 12:11.

Tun daga 22 ga Oktoba, 1844, yin amfani da lokacin annabci ba ya kara zama sahihin amfani da annabci ga wadanda za su so su rarraba maganar gaskiya yadda ya dace. Ya kamata a yi amfani da wa'adin shekaru 1290 da ke aya ta goma sha daya a matsayin wa'adi na alama bayan 1844, kuma wannan amfani bayan 1844, wato wa'adi marar kunshe da abubuwan "lokaci," dole ne ya riƙe tushen fahimtar gaskiya kamar yadda aka fahimce ta kafin 1844. Lambar 1290 tana wakiltar wa'adi na 30, sannan 1260 ya biyo baya. Fahimtar da ake da ita kafin 1844 ita ce shekaru talatin daga 508 zuwa 538 suna wakiltar wa'adi na shiri domin maƙiyin Almasihu ya fara mulki daga 538 zuwa 1798.

Canjin shekaru 30 shi ne batun da Bulus ya yi magana a kai a 2 Tassalunika. Bulus bai haɗa da wata magana game da ɓangaren "lokaci" ba, amma ya bayyana siffon annabci na arna da suke ba papanci wuri a cikin waɗannan shekaru talatin. Sa'an nan mulkin papanci ya fara. Fahimtar tarihi, ba tare da wani ɓangare na lokaci ba, tana bayyana canjin mulki daga masarauta ta huɗu ta annabcin Littafi Mai Tsarki zuwa masarauta ta biyar, sannan kuma ta biyo bayan na farkon cikin wankin jini biyu na papanci, ta haka tana misalta canjin masarauta ta shida zuwa ga haɗin kai mai ninki uku na maciji, dabba, da annabin karya, da kuma wankin jini na biyu na papanci.

Shirye-shiryen shekaru talatin da wani zamani na annabci ya biyo baya alama ce ta farko ta alkawarin Allah da jama'ar da Ya zaɓa. Sauyin mulkin ikon nan biyu cikin waɗannan shekaru talatin, wanda shekaru 1260 na tsanantawa suka biyo baya, ya yi daidai da shekaru talatin na shirye-shiryen Almasihu, waɗanda kwanaki 1260 na ceto suka biyo baya. Shirye-shiryen shekaru talatin na maƙiyin Almasihu sun kwaikwayi shekaru talatin na shirye-shiryen Almasihu. Karshen shekaru talatin ɗin yana nuna ko dai ba Almasihu iko a baftismarsa, ko kuma ba maƙiyin Almasihu iko a shekara ta 538. Ba maƙiyin Almasihu ikon ya samo asali ne daga goyon bayan tattalin arziki da na soja da ya fito daga mulkin da ya gabace shi, kuma ikon da aka zuba a kan Almasihu ya fito ne daga mulkin da Ya bari shekaru talatin kafin wannan.

Ana nuna rabuwar tsakanin wa'adin biyu da wani ba da iko, kuma ana gane rabuwar tsakanin wa'adin biyu da Ibrahim da Bulus suka gabatar ta wajen kwatantawa mai sauƙi. A cikin bambancin shekaru talatin na Ibrahim da Bulus, lokacin shiri shi ne shekaru talatin na farko, masu wakiltar tsarin alkawari, wanda ya ba zuriyar Ibrahim iko su cika annabcin bauta a Masar. Shekaru dari

hudu da talatin suna kuma da wani karin rabuwar alama, gama idan aka yi amfani da su daidai, shekaru dari biyu da goma sha biyar na farko ana wakilta su ta wurin wakilin Allah da Fir'auna. Gama ga Yusufu da shekaru 215 na farko, Fir'auna nagari ne, kuma ga Musa da shekaru 215 na biyu, Fir'auna mugun ne.

Wannan rabuwar tana nuna zamani biyu na karni hudu-hudu. Za a iya shimfida karni hudu na farko a kan karni hudu na biyu layi bisa layi, kuma a cikin yin haka, Yusufu da Musa, alpha da omega na annabci, suna hulɗa da Fir'auna nagari na alpha da Fir'auna mugaye na omega. Akwai babban haske da za a samu daga wannan la'akari na daidaituwa, amma ni kawai ina nuna cewa annabcin Abram game da karni na hudu yana bayyana shaidu biyu na karni hudun nan a cikin shekaru 430. Wannan wakilci ninki biyu na karni hudu yana samuwa a cikin jerin zuriyoyi na Farawa hudu da biyar. Sa'ad da muka dauki Kayinu da Seth a matsayin farkon lissafa layukan jini, za mu ga cewa akwai karni takwas daga Seth zuwa Nuhu, kuma idan aka raba su a tsakiya akwai wakilcin zamani biyu na karni hudu. Ana gane wannan a cikin layukan karni takwas na duka Seth da Kayinu.

An gabatar da zuriyoyi a surori na hudu da na biyar tare da karshen jerin tsatson, wato Nuhu. Nuhu alama ce ta alkawarin Allah da 'yan Adam kamar yadda bakan gizo ya wakilta. Abram alama ce ta alkawarin Allah da zaɓaɓɓen al'umma kamar yadda kaciya ta wakilta. Waɗannan alkawura biyu kullum suna dadaure da juna, kuma Farawa sura ta goma sha ɗaya, inda muka sami hasumiyar Babel nan da nan bayan ambaliyar Nuhu, ita ce inda aka gabatar da zuriyar da take kaiwa ga Abram. A wannan nassi tsararraki goma ne, ba takwas ba. A cikin nassin da yake kaiwa ga Abram da nassin da yake kaiwa ga Nuhu an wakilta alkawarin Nuhu da na Ibrahim.

A cikin nassin daga sura ta goma sha ɗaya wanda ya yi magana ga zaɓaɓɓen al'umma, mun ga cewa biyu daga cikin waɗannan tsararraki suna ɗauke da babban haske.

Eber ya yi rai shekara talatin da hudu, ya haifi Peleg. Bayan Eber ya haifi Peleg, sai ya yi rai shekara dari hudu da talatin, ya kuma haifi maza da mata. Peleg kuwa ya yi rai shekara talatin, ya haifi Reu. Farawa 11:16–19.

Ambaton Eber shi ne ambato na farko na kalmar Ibrananci da daga bisani aka gane a matsayin kalmar Ibrananci “Hebrew.” A cikin zuriyar zaɓaɓɓen jama'a, ɗaya daga cikin zuriya goma ana kiransa Hebrew, wato sunan da za a san zaɓaɓɓen jama'a da shi. A cikin ayoyi uku, an yi amfani da Eber da Peleg don nuna bambancin zaɓaɓɓiyar kabilar Ibraniyawa. Eber na nufin “ketarewa” ko “wanda yake ketarewa,” kuma shi ne tushen kalmar “Hebrew.” Abram alama ce ta waɗanda suke ketarewa daga Babila zuwa Kasar Alkawari. “Peleg” na nufin “rarrabuwa” ko “tsagawa,” kamar yadda aka ambata a Farawa 10:25, inda aka sanar da mu cewa a kwanakin Peleg “kasa ta rabu.”

Eber da Peleg suna wakiltar rarrabuwar annabci ga waɗanda suke so su yi daidai wajen rarraba maganar gaskiya. Asalin zuriyar Nuhu ya haifar da layuka biyu na takwas, waɗanda suka wakilci rukuni biyu na karni hudu-hudu, kamar yadda shekaru 430 a Masar suke yi. Asalin zuriyar Farawa sura ta goma sha ɗaya ana wakiltarsa da goma, ba takwas ba, domin shi ne asalin zuriyar zaɓaɓɓun mutane. An raba zaɓaɓɓun mutanen zuwa rukuni biyu na biyar-biyar, ta haka suna daidaituwa da misalin budurwai goma, wanda shi ne misalin mutanen alkawarin Allah.

A cikin jerin zuriyar wannan zaɓaɓɓen jama'a, sunan Peleg da cikin tarihinsa suna wakiltar rarrabuwa tsakanin rukuni biyu na budurwai masu hikima ko marasa hikima, a daidai wannan matsayi a tarihin Littafi Mai Tsarki da aka raba duniya a hasumiyar Babel. A cikin jerin goma din, Peleg shi ne na biyar, gama wannan shi ne tsakiyar goma. Eber, Ba'ibrani, wanda Abram ya kwatanta, yana wakiltar budurwa marar hikima wadda ta ketare ta zama budurwa mai hikima, sa'ad da aka raba rukuni biyun a lokacin kiran tsakar dare. Eber, Ba'ibrani na fari a suna, yana wakiltar Abram, Ba'ibrani na fari ta wurin alkawari. Sa'ad da Ubangiji ya kira Abram ya fito daga Babila, hakan ya kwatanta sakon kiran tsakar dare, wanda shi ne ba da iko ga mala'ika na biyu, wanda yake kiran maza da mata su fito daga Babila.

Ana wakiltar misalin budurwai goma da Eber da Peleg, waɗanda suke wakiltar kira na fitowa, jim kaɗan kafin layin rabuwa na Peleg ya rufe kofar jarrabawar alheri. A cikin dangantakar annabci, Eber ya rayu shekara 430 bayan Peleg, wanda kuma daga nan ya rayu shekara 30. Mataki na farko na alkawari mai sassa uku na Abram an wakiltar shi da Eber da Peleg. Abram, kamar yadda Eber da Peleg suke a matsayin layin rabuwa tsakanin rukuni biyu. Karin da Bulus ya yi ga annabcin Abram shi ne Karin da Peleg ya yi ga annabcin Eber. Eber ya yi shelar shekaru 400, amma Peleg ya tantance shekaru 430. Saboda haka, Peleg ya wakilci Bulus, da Karin da Bulus ya yi na shekaru 30 ga shekaru 400, kuma hidimar Bulus ita ce ta bayyana Peleg na annabcin Littafi Mai Tsarki. "Peleg" na annabcin Littafi Mai Tsarki da Bulus ya bayyana ya wakilci raba al'umma daga zahiri zuwa ruhaniya.

Daga Shem zuwa Peleg zuriya biyar ce, kuma daga Rue zuwa Abram ma biyar ce.

Sai ya ce wa Abram, Ka tabbata kwarai cewa zuriyarka za ta zama baƙuwa a cikin ƙasar da ba tasu ba ce, kuma za su bauta musu; su kuwa za su wahalar da su shekara ɗari huɗu. Farawa 15:13.

To, ga Ibrahim da zuriyarsa aka yi alkawuran. Bai ce ba, "Da zuriyoyi," kamar na masu yawa; sai dai kamar na ɗaya, "Da zuriyarka," wadda ita ce Almasihu. Kuma wannan nake faɗa, cewa alkawarin da Allah ya riga ya tabbatar a cikin Almasihu, shari'ar da ta zo bayan shekaru ɗari huɗu da talatin, ba za ta iya warware shi ba, har ta sa alkawarin ya zama mara amfani. Gama in gaɗon ya kasance ta wurin shari'a ne, to, ba na alkawari ba ne kuma; amma Allah ya ba Ibrahim shi ta wurin alkawari. Galatiyawa 3:16–18.

Shekaru Talatin da Haihuwa

Yesu yana da shekara talatin sa'ad da ya fara hidimarsa.

Yesu kuwa da kansa ya fara hidimarsa yana kusan shekara talatin da haihuwa, ana kuma ɗauka cewa shi ɗan Yusufu ne, ɗan Heli. Luka 3:23.

Yusufu ya fara yi wa Fir'auna hidima a Masar sa'ad da yake ɗan shekara talatin.

Yusufu kuwa yana da shekara talatin sa'ad da ya tsaya a gaban Fir'auna, sarkin Masar. Yusufu kuma ya fita daga gaban Fir'auna, ya bi ko'ina cikin dukan ƙasar Masar. Farawa 41:46.

Annabi Ezekiyel yana da shekara talatin sa'ad da ya fara hidimarsa, kuma hidimarsa ta dauki shekaru ashirin da biyu.

Yanzu kuwa, a shekara ta talatin, a wata na huɗu, a rana ta biyar ga watan, sa'ad da nake a tsakiyar waɗanda aka kai bauta a bakin kogin Kebar, sai sammai suka buɗe, na kuwa ga wahayin Allah. Ezekiyel 1:1.

Ezekiyel yana da nassoshi na tarihi a cikin rubuce-rubucensa fiye da kowane annabi. A cikin rubuce-rubucen Ezekiyel akwai nassoshi kai tsaye goma sha uku zuwa ga kwanaki da za a iya tantancewa, kuma ba tare da sun sani ba, masana Littafi Mai Tsarki da masu tarihin duniya suna tabbatar da cewa hidimarsa ta dauki shekaru ashirin da biyu, ko da yake ba su sani ba cewa ashirin da biyu alama ce ta dubu ɗari da arba'in da huɗu.

Sarki Dawuda yana da shekara talatin sa'ad da ya fara mulki, kuma ya yi mulki na shekara arba'in.

Dawuda yana da shekara talatin sa'ad da ya fara mulki, kuma ya yi mulki shekara arba'in. A Hebron ya yi mulki a kan Yahuda shekara bakwai da wata shida; a Urushalima kuwa ya yi mulki shekara talatin da uku a kan dukan Isra'ila da Yahuda. 2 Sama'ila 5:4, 5.

Mulkin Dauda na shekara arba'in lamba ce ta alama, kuma lokacin 40 yana kama da shekaru 430 na Abram da Bulus, domin an raba shekaru 40 ɗin gida biyu (7 da rabi da kuma shekaru 33). Lokuta biyun mulkin Dauda na shekara arba'in suna ɗauke da wani ƙarin asirin annabci, gama wani shaidar Littafi Mai Tsarki ya rubuta waɗannan lokuta biyun a matsayin shekaru bakwai da shekaru talatin da uku. Menene ƙarin watanni shida da ke cikin Littafin Sama'ila ta Biyu suke wakilta, kuma ta yaya 7.5 da 33 suke zama 40? Akwai wani haɗuwar watanni shida da dole ne ya wakilci wata gaskiyar annabci.

Kwanakin da Dawuda ya yi sarauta a kan Isra'ila kuwa shekara arba'in ne: shekara bakwai ya yi sarauta a Hebron, shekara talatin da uku kuma ya yi sarauta a Urushalima. 1 Sarakuna 2:11.

22 lamba ce ta alama wadda ke wakiltar haɗuwar Allahntaka da ɗan'adamtaka, kuma hidimar Ezekiyel ta dauki shekara ashirin da biyu. Shekaru goma sha huɗun Yusuf sun kasu gida biyu na shekaru bakwai-bakwai, makon alkawarin Almasihu ya kasu zuwa lokaci biyu daidai na kwanaki 1260-1260, kuma mulkin Dauda na shekaru arba'in ya rabu zuwa lokaci biyu, tare da ƙarin wata alama da ke haɗa waɗannan lokaci biyu.

Yesu ne Annabi, Firist, kuma Sarki. A cikin kwanaki na ƙarshe zai ɗaukaka ikilisiyarsa mai nasara kamar tuta, kuma wannan ikilisiya tana da wakilci cikin Almasihu, annabi, firist, da sarki, wanda ya haɗa Allahntakarsa da mutane, waɗanda Ezekiyel annabi, Yusuf firist, da Dawuda sarki suke wakilta. Alamomi huɗun nan suna wakiltar shahararru uku a cikin tanderun wuta da aka ƙona har sau bakwai fiye da yadda aka saba, sa'an nan kuma na huɗu ya bayyana, kuma yana kama da ɗan Allah. Dukan duniya ta sami wakilci a wajen bikin hoton zinariya na Nebukadnezzar, kuma dukansu suka ga ikilisiya mai nasara, wadda ta ƙunshi annabi mutum, firist mutum, da sarki mutum, waɗanda mutum na huɗu na Allahntaka yake riƙe da su.

“Shaidan ya mai da duniya bauta. Ya gabatar da wani Asabar na gunki, yana nuna masa kamar yana da muhimmanci kwarai. Ya sace sujada ta duniyar Kiristoci daga Asabarin Ubangiji ya mai da ita ga wannan Asabar na gunki. Duniya tana sunkuyawa ga al’ada, ga umarni da mutum ya kirkira. Kamar yadda Nebukadnezzer ya kafa gumakinsa na zinariya a filin Dura, ya kuma daukaka kansa, haka kuma Shaidan yake daukaka kansa a cikin wannan Asabar na karyar, wanda ya sace masa sutar sama.” Review and Herald, March 8, 1898.

Lambar Huɗu

A matakin annabci, arba’in zakka ne ta dƙari huɗu na Abram, kuma huɗu zakka ne ta arba’in. Duk wata sifa ta annabci da ake samu a cikin lamba huɗu, dole ne ta yi daidai da alamar arba’in, wadda ita ma dole ne ta yi daidai da alamar dƙari huɗu. A cikin mahallin magana, huɗu sau da yawa yana wakiltar “na dukan duniya,” fahimta ce sananniya, amma kuma yana wakiltar “ci gaba” kuma a wasu mahallai “halaka mai ci gaba.”

Ƙahoni huɗu na farko cikin ƙahoni bakwai suna wakiltar rushewar Yammacin Roma a hankali-a-hankali. Gabashin Roma a Konstantinoful ya ƙare da mika kai ga Sarakunan Usmaniyya huɗu. Ka’ida a kan ka’ida, Gabashin da Yammacin Roma sun ci gaba da watsewa a hankali-a-hankali cikin zamani huɗu, waɗanda ƙahoni huɗu suka wakilta, alhali kuma Musulunci na ƙaho na biyar da na shida yana ci gaba da kawo su ƙasa. Tare, layuka biyu dɪn nan suna nuna faɗuwar Roma a kan tsararraki huɗu na ƙahoni, yayin da yaƙin da ke ƙara tsananta da Musulunci yake kaiwa ga halakar ƙarshe sa’ad da sarakunan Musulunci huɗu suka karɓi fifiko a kan mulkin. Tarihin yamma da gabas ya fara ne da raba Daular da Constantine ya yi a shekara ta 330.

Kaho huɗu na Roma ta yamma sun fara a shekara ta 330, kuma kaho na biyar da na shida suna wakiltar ikon da ya rushe Roma ta gabas, wadda ita ma Roma ta gabas ta fara a shekara ta 330. Duka Roma ta gabas da ta yamma sun ba da gudummawa ga aikin dɔra ikon papanci a kan kursiyin duniya a shekara ta 538, saboda haka layuka biyu na yamma da gabas suna zama misalin ƙahonin biyu na Amurka, wadda take mayar da ikon papanci a kan kursiyin mulki a lokacin dokar Lahadi. Roma ta yamma ita ce alamar mulkin coci a dangantakar annabci, kuma Roma ta gabas ita ce alamar mulkin jiha.

A cikin tarihin faɗuwar Roma ta yamma da ta gabas, ana gabatar da tarihin Roma ta papanci. Da farawa da cocin almajiran, wadda Afisa take wakilta, ikkilisiyoyi uku na farko suna kaiwa ga ikkilisiya ta huɗu, wadda ita ce papanci daga 538 har zuwa 1798. A cikin Ru’ya ta Yohanna goma sha uku, an bayyana papanci a matsayin mai mulki na watanni 42, bayan munanan rauninta na mutuwa na 1798 ya warke a dokar Lahadi. “Lokaci kuma ba zai ƙara kasancewa ba” bayan 1844, saboda haka watanni arba’in da biyu alama ce ta lokacin tsanantawa daga dokar Lahadi har sai Mika’ilu ya tashi tsaye. Magabatan farko sun fahimci cewa ikkilisiyoyi, hatimai da ƙahoni suna wakiltar layuka uku na tarihi waɗanda suke tafiya a layi dɔya da juna. Dafaidar da shaidar annabci ta Roma ta yamma a kan layin Roma ta gabas da layin Roma ta papanci ba aikace-aikacen annabci ba ne da Millerites suka yi amfani da shi, amma wannan dabara ba ta saɓa wa ko dɔya daga cikin fahimtunsu da aka riga aka kafa ba.

Layi a kan layi, kaho huɗu na fari za a shimfiɗa su a kan tarihin da kaho na biyar da na shida suka wakilta, sa'an nan kuma a kan layin ikilisiyoyi uku na fari waɗanda suke kaiwa ga zamanin tsanantawar papacy da ikilisiya ta huɗu ta wakilta. Kaho huɗu a kan layi na farko, sarakunan sultan huɗu a kan layi na biyu, da ikilisiyoyi huɗu a kan layi na uku. Lambar “huɗu” tana wakiltar abin da ya shafi duniya baki ɗaya, amma kuma tana wakiltar lalacewa mai ci gaba na ko dai ikon farar hula ko ikon addini. Mahallin magana ne yake fayyade abin da take wakilta.

A lokacin dokar Lahadi, ikon papanci zai sāke dawowa. A karo na farko da aka ba papanci iko, an yi wani tsawon lokaci na shiri na shekaru talatin. A cikin majami'u huɗu na farko, majami'a ta huɗu ita ce papanci, kuma majami'a ta farko ita ce almajirai, wadda aka wakilta da Afisa. Tsararraki uku na farko na ikilisiyar Kirista sun kai ga majami'a ta huɗu ta Tiyatira, wadda aka wakilta da Jezebel. Sa'ad da ka isa Tiyatira, a shekara ta 538, an kafa dokar Lahadi a Majalisar Orleans, ta haka ana gane dokar Lahadi a Amurka, sa'ad da mummunan raunin shekara ta 1798 ya warke.

Tarihi tun daga 1798 har zuwa dokar Lahadi a Amurka, cocin huɗu na farko ne suke wakilta. Coci ta huɗu, wato Tiyatira, ita ce dokar Lahadi, da kuma tsanantawar Paparoma da ke biye da ita. Coci ta farko, Afisa, cocin da ta rasa kaunarta ta farko, ta kai karshe a karshen wannan hallaka mai ci gaba ta matakai huɗu, a dokar Lahadin Tiyatira. Tsarar da take kaiwa ga dokar Lahadin Tiyatira ita ce tsara ta uku ta Pergamos. Tiyatira tana wakiltar dokar Lahadi har zuwa karshen lokacin alheri, kuma Pergamos tana wakiltar sulhun tsara ta uku wanda yake shirya hanya domin Tiyatira. Tsara ta uku ta Pergamos, da sulhun da take wakilta, an fara cika ta ne a zamanin Constantine, wanda ya kafa dokar Lahadi ta farko kwarai a shekara ta 321. Amurka ta fara ne a matsayin ɗan ragon Afisa, amma sa'ad da ta maido da Tiyatira kan karagar mulki, sai ta yi magana kamar maciji.

Ana wakiltar hallakar Amurka a hankali ta wurin majami'u huɗu na farko na Ru'ya ta Yohanna. Hallakar masarauta ta shida ta annabcin Littafi Mai Tsarki a hankali tana faruwa ne cikin tsararraki huɗu waɗanda suke kaiwa ga dokar Lahadi, inda dabbar kasa take magana kamar dragon. Tsara ta karshe ana wakiltarta da dragon, wato wani dabba mai rarrafe, kamar yadda yake a cikin Lambun Adnin, kuma saboda wannan dalili, duka Yohanna Mai Baftisma da Yesu suka kira tsara ta karshe ta Isra'ila ta dā, “tsarar macizai masu dafi.”

Tsara ta huɗu kuma ta karshe ita ce ko dai “zaɓaɓɓiyar tsara” mai wakiltar ɗari da arba'in da huɗu na dubu, ko kuma kishiyarta, tsarar macizai masu dafi. Wata rukuni ta siffanta surar Almasihu, ɗaya kuma surar dabbar—macijin. An bayyana tsarar macizai masu dafi kai tsaye sau huɗu a cikin Maganar Allah. Mahallin da ke kewaye da kowace magana dabam yake.

Amma da ya ga da yawa daga cikin Farisiyawa da Sadukiyawa suna zuwa baftismarsa, sai ya ce musu, Ya ku zuriyar macizai masu dafi, wa ya gargade ku ku gudu daga fushin da ke zuwa? Matiyu 3:7.

Idan “tsarar macizai” kawai wasu kalamam zagi ne game da wasu kungiyoyin mutane biyu da Yohanna bai so ba, to da babu abin da za a faɗa game da wannan furuci. Amma kowace kalma mai tsarki ce a cikin Maganar Allah, saboda haka Yohanna yana dora wa Sadukiyawa da Farisiyawa wani takamaiman suna. Ana bayyana ma'anar wannan suna ta annabci ne ta mahallin nassin da aka

furta shi a ciki. A cikin wannan nassi an nuna Yohanna yana cika hidimarsa, sa'an nan kuma Sadukiyawa da Farisiyawa suka shiga cikin labarin. A cikin ayoyin farko an bayyana Yohanna a matsayin “muryar mai kira a jeji” ta Ishaya.

A cikin waɗannan kwanaki Yahaya Mai Baftisma ya zo, yana wa'azi a jejin Yahudiya, yana cewa, Ku tuba: gama mulkin sama ya yi kusa.

Gama wannan shi ne wanda annabi Ishaya ya yi magana a kansa, yana cewa,

Muryar mai kira cikin jeji, Ku shirya hanyar Ubangiji, ku daidaita tafarkunsa.

Shi kuwa Yohanna yana sanye da rigar gashin rakumi, da damarar fata a kugunsa; abincinsa kuma fara ne da zuma ta jeji.

Sai Urushalima, da dukan Yahudiya, da dukan yankin da yake kewaye da Urdun, suka fita zuwa gare shi; kuma ya yi musu baftisma a cikin Urdun, suna furta zunubansu. Amma da ya ga da yawa daga cikin Farisiyawa da Sadukiyawa suna zuwa wajen baftismarsa, sai ya ce musu, Ya ku zuriyar macizai masu dafi, wa ya gargade ku ku tsere daga fushin da yake zuwa? Matiyu 3:2–7.

An yi wa karni na karshe na Isra'ila ta da lakabi da “karni na macizai,” ta bakin wani annabi da ya fito daga jeji. Yahaya shi ne annabin da ya cika matsayin manzon Malakai, wanda ya shirya hanya domin Manzon Alkawari, shi ma kuwa shi ne muryar da take cikin jeji wadda Ishaya ya bayyana.

Idan muka dauki “ganye” a matsayin alama, za mu ga cewa suna wakiltar “ikrarin bangaskiya.” Ambaton farko shi ne game da Adamu da Hauwa'u, waɗanda suka rufe rashin adalcinsu da ganyen baure. A da sun kasance suna sanye da tufafin haske, tufafin adalci; amma da wannan ya gushe, sai suka gane cewa su Laodikeyawa ne tsirara, waɗanda suke zaton abin da suke bukata kawai shi ne su buya a bayan “ganyen ikrarin bangaskiya,” kuma komai zai yi kyau. A gaba cikin wannan nassi, Yahaya ya yi magana kai tsaye a kan Yahudawan Laodikiya da suke dogara ga zuriyar Ibrahim domin ta cece su, gama zaton da suka yi ba kome ba ne face ganye marasa amfani na ikrarin bangaskiya. Tufafin mutum suna wakiltar ko wane ne shi.

Bishiyoyi alama ne na mutane da na mulkoki, kuma 'ya'yan itace, reshe, iri, kasa, ruwa, saiwa, kuma a bayyane ganye duka suna wakiltar takamaiman alamu na annabci kowannensu a kansa; amma kowace daga cikin waɗannan gaskiyoyi tana da alaƙa da sauran alamomin da ake wakilta a cikin layuka daban-daban na annabci waɗanda suke amfani da alamomin annabci da suka haɗu suka kirƙiri “bishiya.” Tabbas, alamar annabci ta farko ta bishiya ita ce tana wakiltar gwajin rai ko mutuwa.

Sakon Yohanna yana wakiltuwa ta wurin tufafin da ya sa, da abincin da ya ci. Abincin annabci, kamar mana a farkon Isra'ila ta da, ko Gurasar Sama a karshe, dole ne a ci shi. Abincin yana wakiltar sakon gwaji na annabci wanda dole ne a ci, domin shi ne naman Kristi da jininsa. Tufafin da Yohanna ya sa da abincin da ya ci suna bayyana sakon, da manzon da ya shirya hanya domin Kristi. Yohanna yana misalta manzo na karshe wanda yake shirya hanya domin Kristi, wanda shi ne Manzon Alkawari wanda ba zato ba tsammani yake zuwa haikalinsa a lokacin dokar Lahadi. Sa'ad da hakan ya faru, budurwai marasa hikima, waɗanda su ma Laodiyawa ne da kuma ciyayi

marasa amfani, suna wakiltar tsararraki na huɗu na karshe na waɗanda suke da'awar cewa su ne halastattun mutanen alkawarin Ibrahim, kamar yadda Farisiyawa da Sadukiyawa suka yi a lokacin da Yohanna ya bayyana daga jeji.

Yahaya ya sa tufafin gashin rakumi, da damarar fata wadda ta haɗa da abin daurewa irin wanda dabbobin gona suke da shi tare da karkiya. Ya ci, sabili da haka sakonsa ya kunshi fara, babbar alama ta Musulunci a cikin Nassosi, kuma ya gauraya sakonsa na Musulunci da zuma.

Sai gidan Isra'ila ya sa masa suna Manna; kuma yana kama da irin koriyanda, fari; dandanonsa kuwa kamar wainar sirara ce da aka yi da zuma. Fitowa 16:31.

Manna alama ce ta Maganar Allah, kuma dandanonta kamar zuma yake; wannan ne annabawa suka bayyana a matsayin dandanon sakon da aka wakilta su suna ci. Yahaya ya kawo sakon Musulunci kamar yadda aka wakilta shi ta wurin fara, da damarar fatar rakumi da gashin rakumi. Fara da rakumi duka alamu ne na Musulunci. Wannan sakon Musulunci ya gaurayu da haskakawar Maganar Allah wadda aka wakilta da “zuma.”

Sai Yonatan ya ce, Ubana ya jefa kasar cikin wahala: ku duba, ina rokonku, yadda idanuna suka haskaka, domin na dan dandana kaɗan daga wannan zuma. 1 Samuel 14:29.

Yahaya bai tsaya ga wakiltar sakon Musulunci kaɗai ba, amma ya fito daga jeji, kamar yadda Iliya ma ya yi; kuma Yahaya bai ci zuma kawai ba, ya ci zuma ta jeji, domin shi, kamar Almasihu, ba a horar da shi a cibiyoyin zamaninsa ba, waɗanda suke da tasonsu na saƙo, wanda aka wakilta da yistin Farisiyawa da Sadukiyawa. Yahaya ya ci zuma daga jeji, domin Ruhu Mai Tsarki ne ya horar da shi a waje da cibiyoyin addinin zamaninsa. Irin damarar da aka saba amfani da ita a wancan zamani tana dauke da na'urar makala wadda mutum kan daura rigarsa ta gashin rakumi a kai. Wannan makalar tana wakiltar Yahaya, wanda shi ne wurin juyawa daga bagade na duniya zuwa bagade na sama.

“Annabi Yohanna shi ne mahadin da ya haɗa zamanai biyu na rarraba ayyukan Allah. A matsayin wakilin Allah, ya fito fili domin ya nuna dangantakar da ke tsakanin shari'a da annabawa da kuma tsarin Kiristanci. Shi ne karamin haske, wanda mafi girman haske zai biyo baya. An haskaka tunanin Yohanna ta wurin Ruhu Mai Tsarki, domin ya ba mutanensa haske; amma babu wani haske da ya taɓa haskawa ko kuwa zai taɓa haskawa a sarari haka a kan dan adam da ya faɗi kamar wanda ya fito daga koyarwa da misalin Yesu. Almasihu da aikinsa an fahimce su ne kawai a duhu, kamar yadda aka kwatanta su a cikin hadayun inuwa. Ko Yohanna ma bai fahimci gaba daya rayuwa mai zuwa, marar mutuwa, ta wurin Mai Ceto ba.” The Desire of Ages, 220.

An gabatar da rigar kofa ta Yohanna ne a daidai lokacin baftismar Almasihu, wadda ita ce mahangar juyawa, kamar yadda wurin da Yohanna yake yin baftisma ya wakilta. An kira wannan wuri Betabara, ma'ana “mafakar ketarewa,” kuma shi ne ainihin wurin da Isra'ila ta da ta shiga Kasar Alkawari sa'ad da suka fito daga jeji, kamar yadda Yohanna ya yi.

Hakika, motsin mutum dubu dari da arba'in da huɗu ne Yahaya yake wakilta, amma abin da muke nuni da shi kawai shi ne cewa, sa'ad da aka yi wa Yesu baftisma, ita ce waccan tsara da Shi da

Yahaya suka kira “tsarar macizai masu dafi.” Yesu ya zo ne domin ya daukaka Dokar Umarnai Goma ta Allah, kuma Shi ne ya hure kowace kalma a cikin Littafi Mai Tsarki; saboda haka, sa’ad da Ya kira tsara ta karshe ta Isra’ila ta dā da suna tsarar macizai masu dafi, Ya san sarai cewa umarni na biyu yana fayyace hukuncin da ake aiwatarwa a tsara ta uku da ta huɗu.

Tsararraki na uku da na huɗu suna wakiltar hukunci mai ci gaba wanda yake karewa a tsararraki na huɗu, wato tsararrakin macizai masu dafi. Baftismar Almasihu tana misalta 9/11. Tsararrakin Laodiceya na Adventist na Rana ta Bakwai yana cikin tsararrakinsa na karshe tun daga wancan lokaci. Sakon Yahaya zuwa ga Farisiyawa da Sadukiyawa shi ne sakon Laodiceya.

Amma da ya ga da yawa daga cikin Farisiyawa da Sadukiyawa suna zuwa wajen baftismarsa, sai ya ce musu,

Ya ku tsarar macizai masu dafi, wa ya gargade ku ku gudu daga fushin da ke zuwa?

Saboda haka ku fitar da ’ya’yan da suka dace da tuba; kuma kada ku yi zaton za ku ce a cikin zukatanku, Muna da Ibrahim a matsayin ubanmu:

gama ina gaya muku, Allah mai iko ne daga cikin waɗannan duwatsu ya tayar wa Ibrahim ’ya’ya.

Kuma yanzu ma an riga an kafa gatari a gindin itatuwa; saboda haka kowane itace da ba ya ba da kyakkyawan ’ya’ya ana sare shi, a jefa shi cikin wuta. Ni dai ina yi muku baftisma da ruwa domin tuba; amma wanda yake zuwa bayana ya fi ni karfi, wanda ban isa in dauki takalmansa ba; shi ne zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki, da kuma wuta: Mai mazuginsa yana hannunsa, zai kuma tsabtace masussukarsa sarai, ya tattara alkamasarsa cikin rumbu; amma zai kone kaiƙayi da wutar da ba a iya kashewa.

Sai Yesu ya zo daga Galili zuwa Urdun wurin Yohanna, domin ya yi masa baftisma. Matiyu 3:7–13.

Yesu ya fito daga Galili, wadda take wakiltar wani muhimmin juyi da ya yi daidai da maƙallin damarar Yohanna, da kuma ma’anar Betabara. Aikin Yohanna na shirya hanya, a sa’an nan ya canja zuwa aikin Almasihu na tabbatar da alƙawari. Shekaru talatin na shiri sun kare, kuma shekaru uku da rabi kafin da bayan gicciye suka fara.

Sakon Yohanna gargadi ne game da fushin da ke zuwa a halakar Urushalima, halakar da kuma take wakiltar karshen duniya da annobai bakwai na karshe. An kafa wannan sakon gargadi a cikin mahallin Musulunci, kuma wani mutum ne ya isar da shi wanda bai cika manzon Malaki da ke shirya hanya kawai ba, da kuma muryar Ishaya a jeji, amma har ma da sakon Iliya, gama tufafin Yohanna sun yi daidai da na Iliya kamar yadda sakon Yohanna ya yi daidai da na Iliya.

Sai ya ce musu, Wane irin mutum ne ya fito ya tarye ku, ya kuma fada muku waɗannan kalmomi? Suka amsa masa suka ce, Mutum ne mai gashi, kuma yana daure da abin damara na fata a kugunsa. Sai ya ce, Iliya mutumin Tishbe ne. 2 Sarakuna 1:7, 8.

Da a tambaye su game da Yahaya, ba game da Iliya ba, cewa, “wace irin mutumi ne shi?” da an amsa musu, “mutum ne mai gashi, kuma yana daure da damarar fata a kugu.” Dukan hidimar

Yahaya ta watanni shida an wakilta ta a wurin da aka keɓe karni na karshe kuma na huɗu musamman, aka kuma bayyana shi. Sakon Laodikiya zuwa gare su yana kai hari kai tsaye ga iƙirarin kasancewa mutanen alkawarin Allah, yana gargaɗe su game da fushin da ke zuwa kamar yadda aka kwatanta da gataɗi yana bugun saiwoyin itatuwa. Sakon ya kunshi cewa Almasihu zai kammala aikin gwaji da Yahaya ya fara. Daga baya a cikin Matiyu, Yesu ma ya kira Yahudawa “tsarar macizai,” kuma Ya ci gaba da ɗaukar wannan tunani daga jigon Yahaya na sare itace, Ya kuma bayyana dalili.

Ko dai ku mai da itacen nagari, 'ya'yansa ma su zama nagari; ko kuwa ku mai da itacen lalatacce, 'ya'yansa ma su zama lalatattu: gama ana sanin itace ta wurin 'ya'yansa. Ya ku 'ya'yan macizai masu dafi, yaya za ku iya faɗin abubuwa masu kyau, alhali kuwa ku mugaye ne? gama daga yalwar zuciya baki yake magana. Mutum nagari daga kyakkyawan taskar zuciyarsa yakan fito da abubuwa masu kyau: mugun mutum kuma daga muguwar taskar zuciyarsa yakan fito da abubuwa mugaye. Amma ina gaya muku, Kowace maganar banza da mutane za su faɗa, za su bada lissafinta a ranar shari'a. Gama ta wurin maganganunka za a kuɓutar da kai, kuma ta wurin maganganunka za a hukunta ka. Matiyu 12:33–37.

Ranar shari'a, bisa ga umarni na biyu, tana cikin tsara ta huɗu. Shari'ar tana dogara ne bisa ga sakon da muke faɗa, kuma wannan saƙo yana fitowa ne daga zukanmu. Sakon da muke faɗa ne yake bayyana ko mu ne “zaɓaɓɓiyar tsara” ta Bitrus ko kuwa “tsarar macizai masu dafi.” Kowanne rukuni yana bayyana a karshe wani tsari na gwaji inda Kristi, kamar mutumin da ke share kasa da goga, yake tsabtace masussukinsa. Kamar yadda yake da mai a cikin misalin budurwai goma, sakon yana wakiltuwa ne ko dai ta mugun zuciya ko kuwa ta kyakkyawar zuciya. Nassin Kristi ya kasa da cewa wannan tsarar macizai masu dafi, wadda ita ce tsara ta huɗu kuma ta karshe—tana neman alama, kuma alamar kaɗai da za a ba su ita ce alamar Yunana.

Sai waɗansu daga cikin malaman Attaura da Farisiyawa suka amsa, suna cewa, Malam, muna so mu ga alama daga gare ka. Amma ya amsa ya ce musu, Muguwar tsara mai yin zina tana neman alama; amma ba za a ba ta wata alama ba, sai dai alamar annabi Yunusa. Gama kamar yadda Yunusa ya yi kwana uku da dare uku a cikin cikin babban kifin, haka kuma Dan Mutum zai yi kwana uku da dare uku a cikin zuciyar kasa. Mutanen Nineba za su tashi a shari'a tare da wannan tsara, su hukunta ta: domin sun tuba a wa'azin Yunusa; kuma, ga shi, wanda ya fi Yunusa girma yana nan. Sarauniyar kudu za ta tashi a shari'a tare da wannan tsara, ta hukunta ta: gama ta zo daga iyakar duniya domin ta ji hikimar Sulemanu; kuma, ga shi, wanda ya fi Sulemanu girma yana nan. Matiyu 12:38–42.

Almasihu ya kira Yahudawa zuriyar macizai masu dafi, kuma Yana amfani da misalan shari'a kamar sakon Yunana, da kuma sakon hikimar Sulemanu. Yesu yana tantancewa ta wajen ma'anar mahallin zance, kuma tare da shaidu biyu, cewa zuriyar macizai masu dafi ita ce tsara ta huɗu, gama a tsara ta huɗu ne ake cika hukunci.

Mutane dubu ɗari huɗu da arba'in da huɗu su ne tuta, ko kuma alamar kwanakin karshe, kamar yadda shari'ar Allah da Asabar suke. Alamar Yunana ita ce alamar tashin matattu, wadda ga Yahudawan zamanin Almasihu ita ce baftismarsa, sa'ad da Ruhu Mai Tsarki ya sauko, yana wakiltuwa da kurciya. Yunana yana nufin “kurciya.” Yunana, Yahaya Mai Ru'ya ta Wahayin

Allah, Daniyel, Yusuf da Li'azaru suna wakiltar mutanen dubu ɗari huɗu da arba'in da huɗu, waɗanda aka tashe su daga kasancewa matattu a kan titi har kwana uku da rabi. A wannan lokaci ne za su sauya daga Laodikeawa zuwa Filadelfiyawa, ta haka kuma su zama na takwas wanda yake daga cikin bakwai. Yunana yana wakiltar baftisma, gama an jefa shi cikin ruwa kuma ya mutu a alama sa'ad da babban kifin ya haɗiye shi. Bayan haka aka tashe shi, kamar yadda aka yi wa Yahaya, sa'ad da aka fitar da shi daga mai mai tafasa, kuma kamar yadda aka yi wa Daniyel sa'ad da aka fitar da shi daga kogon zakuna, da kuma kamar yadda aka yi wa Yusuf sa'ad da aka fitar da shi daga rami, kamar yadda aka yi wa Li'azaru, mu'ujizar hatimcewa a zamanin Almasihu. Yahudawa ba su iya ganin alamar Yunana, kamar yadda tashin Almasihu yake wakilta, da wani haske fiye da yadda Adventism yake ganin alamar 9/11, wadda ita ce alamar Yunana.

Za mu ci gaba da waɗannan batutuwa a talifi na gaba.

“Saƙon gargadin da yanzu zai zo ga mutanen Allah, na kusa da na nesa, shi ne saƙon mala'ika na uku. Kuma waɗanda suke neman su fahimci wannan saƙo, Ubangiji ba zai bishe su su yi amfani da Kalmar ba ta hanyar da za ta rushe tushen kuma ta kawar da ginshiƙan bangaskiyar da ta mai da Seventh-day Adventists abin da suke a yau. Gaskiyar da take ta bayyana a cikin tsarinta, yayin da muka ci gaba a kan layin annabcin da aka bayyana cikin Kalmar Allah, gaskiya ce, mai tsarki, madawwamiyar gaskiya har wa yau. Waɗanda suka bi wannan tafarki kafa da kafa a cikin tarihin da ya gabata na fwarewarmu, suna ganin jerin gaskiya cikin annabce-annabce, an shirya su su karɓi kuma su yi biyayya ga kowane haske da ya hasko. Suna addu'a, suna azumi, suna bincike, suna haƙowa domin gaskiya kamar neman boyayyun taskoki, kuma Ruhu Mai Tsarki, mun sani, yana koyar da kuma shiryar da mu. An gabatar da ra'ayoyi masu yawa, waɗanda suke ɗauke da kamannin gaskiya, amma da yake an gauraya su da nassosin da aka fassara ba daidai ba kuma aka yi amfani da su ba daidai ba, sai suka kai ga kurukurai masu haɗari. Mun sani sarai yadda aka kafa kowane batu na gaskiya, kuma yadda aka sa masa hatimi ta wurin Ruhu Mai Tsarki na Allah. Kuma dukan wannan lokaci ana jin muryoyi suna cewa, ‘Ga gaskiya nan,’ ‘Ni ne nake da gaskiya; ku bi ni.’ Amma gargadin ya zo, ‘Kada ku bi su. Ban aike su ba, amma suka ruga.’ (Duba Irmiya 23:21.)”

“Jagororin Ubangiji sun kasance bayyanannu, kuma mafi banmamaki ne ayoyinsa na abin da yake gaskiya. Ubangiji Allah na sama ya kafa batu bayan batu. Abin da yake gaskiya a wancan lokaci, gaskiya ne a yau. Amma muryoyi ba sa dainawa ana jin su—‘Wannan shi ne gaskiya. Ina da sabon haske.’ Amma waɗannan sababbin haske a cikin layukan annabci suna bayyana ne ta wajen ba da Kalma ma'anar da ba ta dace ba da kuma barin mutanen Allah suna yawo ba tare da anga da zai riƙe su ba. Da ɗalibin Kalma zai karɓi gaskiyoyin da Allah ya bayyana a cikin jagororin mutanensa, ya mai da waɗannan gaskiyoyin nasa, ya narkar da su, ya kuma shigar da su cikin rayuwarsa ta aikace, da sun zama hanyoyi masu rai na haske. Amma waɗanda suka sa kansu ga nazartar sabbin ka'idoji, suna da gaurayen gaskiya da kuskure a haɗe, kuma bayan sun yi ƙoƙarin sa waɗannan abubuwa su zama fitattu, sun nuna cewa ba su kunna fitilarsu daga bagaden allahntaka ba, kuma ta mutu cikin duhu.” Selected Messages, littafi na 2, 103, 104.